

Disputatio Juridica

De

Natura Jurispru-
dentiaë, Eiusdem fine, obiecto,
& mediis,

Quam

Præstite Triuno D E O

Approbante Nobilissimo ꝛctorum Ordine

in Alma Leucorea

SUB PRÆSIDIO

Viri Magnifici, Amplissimi, Consultissimi

Atq; Excellentissimi

DN. AUGUSTINI STRAUCHII,
J. U. D. & Prof. Publ. celeberrimi, Supremi Appella-
tionum Judicii Dresdensis, Viduæq; Anhaltinæ Consiliarii,
Provincialis Curiaë & Consistorii Ecclesiastici, nec non Scabi-
natus Electoralis Saxon. juxta & Facultatis Juridicæ
Assessoris gravissimi,

Dn. Patroni, promotoris & Præceptoris sui omni obser-
vantia, Amoris & Honoris cultu venerandi placida

Eruditorum disquisitioni sistit

SIGISMUNDUS Richter/Radebergâ Misnicus, Author.

Inacroaterio ꝛctorum ad d. Maji horis matut.

WITTEBERGÆ,

Apud JOBUM WILHELMUM FINCELIIUM,

ANNO cl̄o 19c LII.

1024/6

1652 M

15

17

3/

27

32.

ep 26

ΣΥΝΘΕΣΙΣ

DEUS ter optimus maximus Sa-
 pientissimus & gloriosissimus pulcherrimi hu-
 jus Universi Structor & Fabricator Unicuiq;
 rei creatæ, ne quid facili & spontaneo motu
 ad interitum festinaret, conservandi sui desi-
 derium, juxta & facultatem indidit. Quippe
 simul atq; natum est animal, ipsum sibi conciliatur & commen-
 datur ad se conservandum. *Hugo Grotius doct. isl. tr. de jur. bell. & pac. c. 2. n. 1.* arcetq; ea, quæ Naturæ suæ interitum minari vi-
 dentur. Hanc facultatem ut homines omnium animantium,
 facile principes tanto felicius exequi possent, superaddidit illis
 instinctum ad vivendum in societate civili, in qua adunati mu-
 tuo officiorum commercio juventur, & hoc ipso vita nostra ad
 omnem fortunæ casum instructior, contra subitas hostium in-
 cursiones, belluarumq; insultus munitior sit. Fac enim nos sin-
 gulos, *inquit Seneca lib. 4. de benef. c. 18.* quid sumus? Præda a-
 nimalium & victima ac vilissimus & facillimus sanguis. Quæ-
 eunq; vaga nascuntur actura vitam segregem, armata sunt; ho-
 minem imbecillitas cingit. Non unguivium Vis non dentium,
 terribilem cæteris fecit. Ideoq; voluit Naturæ Auctor nos sin-
 gulos esse, & multarum rerum ad vitam rectè ducendam egentes,
 quo magis ad colendam societatem raperemur. *Grotius in pro-
 legem. ad d. tmlt.* & in universum bene, tranquille, & feliciter vi-
 vere possemus. Hic est finis ultimus, cujusq; civitatis. Et ea de-
 mum Societas civiliter beata erit, si omnia societatis membra
 ad hanc metam laevi animorum concentu conspirent.
 §. 2. Postquam a. genus humanum à primogenita Justitia, quæ
 id DEUS exornaverat, ut ad regulam divinæ mentis congrue-
 ret, diro horrilibiq; lapsu defecit, deplorandam affectuum inor-
 dinationem sibi attraxit, adeo ut quis bet effreni mentis impo-
 tentia agitatus in malum magis, quam in bonum pronus sit.
 Aliena invadere habendi cupid. ne prurire, & ut paucis multa

67

107
complectar, proximum ledere & defraudare ab ingenio humano nihil alienum est. Quo ipso fixa & stabilis Societatis aliqua compages speranda haud erat. Ne autem Societas civilis sine suo defrauderetur, sed his malis obvietur necesse est, ut sit Summa aliqua potestas in civitate, quæ velut vitalis Spiritus [ut Seneca loquitur] quem tor millia trahunt, informem multitudinem imperio atq; vi majore regeret, pravas lubentias cohiberet, cupiditates temerarias refrenaret, ut mutus ordo, jubendi parendiq; relatio resulteret. In quâ formam Civitatis essentialem consistere nullum est dubium.

§. 3. Hæc Summa potestas in Civitate utiq; non est ociosa, sed est ipsum agendi principium sese, quoties opus est, exerens, instructa prudentiâ architectonicâ toti communitati præscribens certas leges ad quas omnes actiones suas, omnia societatis membra tanquam ad fixam mensuram, certasq; regulas conforment, ut quilibet intelligere possit, quid pro officii & conditionis suæ ratione facere æquum sit & postmodum ipsa æquitas & concordia inter Socios conservetur & optata beatitudo obtineatur.

§. 4. Leges sunt, quæ vicem mediorum præstant, per quas Majestas civilem beatitudinem in Civitatem introducere adspirat. Quæ cum ferendæ sint circa actiones humanas, hæc autem ipsa sint multi formes & pro casuum varietate infinitæ, fieri non potest, ut Legislator omnia legibus suis comprehendere possit *Sub. Diss. 1. §. 15.* opus habet generaliter & finitè loqui intentionem suam dirigens in id, quod plerumq; fieri assolet.

§. 5. Hinc ut de factis singularibus & individuificis quoad singulas qualitates & circumstantias judicium ferre possimus; ad legislatoris mentem congruant nec ne, opus est Juris prudentiâ, quæ nos promptos reddat jus generaliter positum solerti interpretatione applicare ad casum præsentem. *Vid. Besold. Diss. d. cogn. & usu Jurispr. b. 5. Clariss. Dn. D. Struve, Prof. Jenensii præceptor meus honoratissimus, Exerc. 1. b. 1. & 2.*

§. 6. De hac Juris prudentiâ, quoniam pauca hic differere, in ejus naturam penitius introspicere & industriam meam pro modicâ ingenii facultate exercere sententiâ sedet, operæ pretium

11428.
tium facturus sum, ni in limine statim cadere velim, de juris vocabuli æquivocatione aliquid præmonere.

§. 7. Notabo tamen non omnes significationes, sunt enim plures, sed potiores saltem. Sumitur. 1. pro actu & Jussu, qui iusta præcipit. Unde divisio juris in Naturæ, Gentium & Civile. *l. b. 1. 2.* Pro habitu, quo principia applicamus, quæ si practica, sunt in specie dicitur prudentia. Sive pro arte & doctrina juris. Quo respectu jus & Jurisprudencia synonyma sunt, Celsoq; auditars æqui & boni. Dicitur autem ars quia præceptis, iisq; finitinis includitur *l. 2. ff. d. I. & I.* & sic in artis formam redigi potuit. Cum enim omne scibile artis & ordinis capax sit, cur hoc Jurisprudenciæ denegandum fuisset. *Dn. D. Philippi Professor Lipf. in Diss. de principiis Juris l. 13.*

§. 8. His prælibatis, accingor ad definitionem. Et dico, quod Ars juris sive Jurisprudencia sit Jus generaliter positum ad actiones in civili societate obvientes applicandi prudentia, ut æquum ab iniqvo discernendo justitia in iis servetur. *Nobiliss. Dn. D. Struv. Exerc. 1. b. 3. Sub. D. 1. n. 4.*

§. 9. Sicut quodvis præclarum opus & absolutum à suis fundamentis; Ita & juris perfecta scientia à veris & genuinis principiis proficisci debet. *Heinr. Gebb. in præfat. ad tract. de principiis juris.* Sanè quænam Juris principia sint, ac qualia in ipso artis velut limine Themidis alumnus ut cognoscat, haud parum refert. *Besold diff. de usu & cogn. jurispr.* Non enim talis Jurisprudencia nobis curæ cordiq; est, quæ tantum circa superficiem legum & verborum corticem occupata est, nec quæ absq; solido legum intellectu fori quæstiones & praxin crepat; sed illa quæ tam verba legum, tum vim & potestatem juxta & usum caller. Quæ quia absq; principiis suis esse non potest, ita nemo aliquid laudabile in hac ipsa arte tentare poterit, nisi super principiorum horum accuratiore cognitione scientiam suam superstruxerit.

§. 10. Agedum prius est ut Naturam Jurisprudenciæ à formali ejus ratione, sine, objecto & mediis vobis sistam. His peractis de principiis ejus aliquid videbimus.

§. 11. Jurisprudenciam, utpote disciplinam practicam ex lege methodi analyticæ rectè auspicamur à Fine. Practicæ enim disciplinæ,

1074.
disciplina, quia finem habent rō agere, finis autem, actionis est principium & extra deliberationem positus *Arist. 2. Eud. 10.* ideo à fine progrediuntur ad media, quibus ste finis obtinetur & in subiectum introduci potest.

§. 12. Finis est vel internus vel Externus: Internus est applicatio Juris ad facta singularia, & Jcti prudentia, quā Jctus est, in legum interpretatione & applicatione consistit. *l. 2. §. 3. §. 13. d. O. 7.* Jctus enim quatenus talis ipse legem non condit, sed conditas & latas accipit. Et Jctus officio suo satisfacit si novit quid sit latum. Non autem requiritur in eo, ut sciat, quare sit latum, an bene sit latum vel non. Ratio est, quia Jurisprudentiæ principia sunt leges; quarum *diol. Politica* probat, & de quibus non est Jcti, quatenus talis disputare: *l. 12. §. 1. qui §. à quibus n. a. numisi, Besold. in comment. ad ff. l. i. d. 7. §. 7.* Et alias principia in nulla disciplina, si Metaphysicam excipias, demonstrantur, sed pro veris præsupponuntur. Ex. gr. Jctus de facto interrogatus, rectè respondet, quod fur sit laqueo suffocandus, quia ipsi talis lex est lata; De ratione autem legis interrogatus, cur hoc ita, rectè respondet, hæc ad me non pertinent. *Dn. Conring. in notariis ad Lampad.* Politici verò partes sunt, non saltem legem condere, sed etiam inquirere, an mores Civium adeo effrenes sint, ut non aliter à furto absterri possint, nisi per pœnam hanc satis severam.

§. 13. inde Jctus differt à Judice. Judex enim quia talis leges ad facta ipse non applicat, sed à Jcto applicatas jubendi sua potestate executioni mandat. *Dn. Fransk. exerc. 1. q. 2. n. 10.* Item à Jcto differt advocatus, ad cujus officium pertinet, pro alterius causâ publicè dicere, seu jus partis pandere, meritaq; causarum allegare. *Wesf. π. d. procur. n. 2.* Et hæc quidem munera docendi causa quoad exercitium & formalem conceptum sunt distincta. Propterea non multiplicantur habitus. Sed quantum habitum concernit, sunt connexa, ut nemo ad unum instructus esse possit, quin simul ad alterum sit idoneus.

§. 14. Finis externus & Ultimatus est Justitia. Quam majestas civilis intendit in legem ferendo, Jctus in interpretando, & Jctus in exequendo.

§. 15. Justi-

1430
§. 15. *Justitia est vel Universalis vel particularis. Illa est con-*
nexio seu congeries omnium virtutum quatenus illis respectum
superaddit ad aliud suppositum *Hornejus Dejust. in genere.* Hæc
est quæ æqualitatem inter partes conservat & bonis & malis ex-
ternis æqualitatem efficit, nec plus nec minus accipit, aut attri-
buit quàm debetur *Arist. 5. Eth. n.*

§. 16. *Utrâ Jurisprudentiæ finis sit contentionsis ferram u-*
tring; trahunt Dd. Unumquemq; sensu suo abundare faciles su-
mus. Nos stabimus à parte eorum, qui particularem pro ejus sine
amplectuntur. Quippè Jurisprudentia illâ sibi Justitiâ propositâ
habet, quæ injuriæ contraria est, adeoq; particularis & habitus
respectivus est. *Excell. Dn. D. Sævius Præceptor meus singulariter*
de venerandus Velit. n. l. 3.

§. 17. *Commendat & passim & ipsa nostra Jurisprudentia*
virtutum aliarum actiones & obedientiam eam erga omnes le-
ges; Non tamen id principaliter agit, ut hominem virtuosum
sistat, in quo munere Philosophus moralis sudare debet, sed per
cõsequentiã & ratione materiæ, ne iis contemptis justitiæ par-
ticularis finis impediatur. Sic Jesus non decernit de adultero,
quatenus ejus actio fuit vitiosa & contra temperantiæ repagula
prorupta; Sed quatenus per intemperantiã alienum thorum
violavit, familiam falsâ prole, Civitatem adulterino, cive com-
plere scelestè intendit.

§. 18. *Dicendum fuit in definitione Justitiæ particularis, quod*
illa tribuat, quantum cuiq; debetur. Debetur autem alicui a-
liquid vel simpliciter, quia proprium ejus dominum, vel aliud
ius in re vel ad rem habet. Vel quia quocunq; modo personam
ex facto suo habet obligatam. Altero modò secundum quid,
quatenus sc. res non est propria sua, nisi quatenus est totius, cu-
jus homo pars est. Etenim quæ totius sunt, quodammodo sunt
partium. *Dn. D. Habn. ad π. Wes. p. 18.* Hinc à diversâ debiti
qualitate Justitia alia commutativa, alia Distributiva. Qua-
rum utraq; est Virtus. Hæc in rerum communium & publica-
rum distributione; Illa in rerum privatarum commutationi-
bus, contractibus & civium factis in genere versatur, in quibus
homini injuria fieri potest. Ita se hominem gerere utraq;
tant:

1074
tant: Hæc ne de præmiis; Illa de rebus externis plus sibi vindicent; Hæc de oneribus; Illa de damnis s. pœnis plus alteri relinqvat, quàm æquum & justum est. *Idem quod hinc de tributa quæ*

§. 19. Quæ duæ species in eo conveniunt, quod utraq; respiciat debitum aliquomodo, quatenus per eas alicui redditur, quod suum est. Deinde quia utraq; æqualitatem constituit. Differunt verò ut dictum, in diversâ ratione debiti quàm respiciunt. Commutativa propriam & præcisam rei ad rem: Distributiva proportionalitatem remotam respicit, consistentem in aptitudine personæ. *Heinr. Zesius ad tit. de J. & J.* Hinc in Commutativâ talem æqualitatis proportionem deprehendere licet, qualem Mathematici deprehendunt in Arithmeticis; In Distributivâ talem, qualem ipsi demonstrant in arte Geometricâ. *Vid. Horneij. in doct. Civ. in hunc locum.* Porro ut natura ejusq; Justitiæ paulo manifestior sese nobis sistat, in ejus consideratione adhuc paulum immorari prolium est.

§. 20. Servat itaq; Distributiva æqualitatem circa distributionem rerum, quâ tumcunq; de illis debetur alicui, quatenus membrum societatis est. Et res non aliter Justitiæ hujus objectum constituunt, nisi sunt tribuendæ sub ratione eâ, quod præmia publica sunt, aut imponendæ, tanquam onera publica publico civitatis nomine. Ut præmium vel onus, quod ante totius Civitatis commune erat, nunc quisq; suam accipiat partem, quatenus persona sua principalitatem, locum, dignitatem & respectum in Civitate habet, vel quia tale vel tale membrum societatis est, juxta proportionem geometricam, quæ sicut illa non attendit ad æqualitatem differentiarum sed rationum. Ita Justitiæ hæc in distribuendo unicè respectum habet non ad mutuum æqualitatem rerum inter se, sed ad dignitatem & principalitatem personarum quibus aliquid tribuendum. *l. i. C. de quibus mun. & præst. s. licet exim. l. i. C. de muneribus patrim. l. 14. C. d. Susceptorum l. 14. §. 1. ff. d. muner. & hon.* Contributiones & collectæ quas quis subire tenetur nisi sit excusatus. *Dn. D. Hahn. in observ. ad Wes. p. 22.* Item usus hujus Justitiæ, est in productione testium, qui sæpe ultra montes producendi sunt sumptibus produ-

centis

1031.

centis competentibus *l. ii. C. d. restibus*. Sic in illis negociis civilibus ubi res privatorum pluribus communes veniunt distribuendæ, hæc Geom. proportio attenditur. Ut in Contractu Societatis, In *L. Rhodia de jactu*. In concursu Creditorum *l. 6. C. bonor. aut. judic. possid.* In deductione Falcidiæ *§. 3. I. d. leg. Dn. D. Serruve. exerc. i. 8. 21. Grotius L. 1. de I. B. & P. c. 1. n. 8.*

§. 21. Justitia Commutativa servat æqualitatem circa rerum Commutationes & contractus, quantum cuiq; de illis debetur, quatenus privatus est & dirigitur arithmetica proportione. Sicut enim arithmetice proportionis hæc natura est, ut simpliciter observet numerorum inter se distantiam; Ita & Justitia Commutativa medium & æqualitatem quærit in sola distantia à lucro & damno, non habitâ ratione qualitatis personæ, sed quantitatis ad quantitatem, quæ commutatur; & si res rei, factum facto, datum reddito congruit, tunc obtinuit, quod debebat. Pro objecto habet commercia & quævis facta moralia, quæ inter singulos & privatos, quotidiana vitæ consuetudine intervenire comperimus. Facta *cum Clariss. Dn. D. Thabore in parr. Elem. p. 3. §. 3. b. 28. dist. in licita & illicita.*

§. 22. Facta in se licita sunt, quando duo vel plures de re vel facto honesto & legibus non prohibito consensum suum interponunt, eumq; vel expressum, ut in Contractibus, vel præsumptum, ut in quasi contractibus. Et tunc demum omnia justè sunt celebrata, si contrahentes æqualia habent. Quæ æqualitas licet non ubiq; ob incertam rerum æstimationem exactè & ad amissim observetur, Nihilominus tamen Justitia convivet & modicam læsionem permittit. Partim ne ex nimio servandæ æqualitatis studio contractus semper rescindantur, partim ut contrahentium incuria excuscentur, qui quodammodo læsi disceant cautius mercari. *l. 2. C. de furtis*. Modo tamen fraus abfit, sic enim patitur quis justam negligentiam suam poenam. *l. 203. ff. d. R. I.* Quod si autem dubium nobis occurrat sitne aliqua tolerabilis æqualitas, ita ut sine evidenti læsione nostri animus nostrum in eo acquiescere non possit, Judicis integritatem implorare solemus, & ab eo restitutionem medii petimus, quod sit lucrum plus habenti detrahendo, & minus habenti adjiciendo, ut tandem

B dem

87

dem pulchra æqualitatis ratio conspirat. *Vid. Hugo Grotius l. 2. de J. B. & P. C. 12. de contract. n. 12.* odiumq; inuicem inq; in dūdil

§. 23. Facta illicita sunt, quicquid Juri sit contrarium, voluntate solius lædentis parte alterâ invitâ (*hinc alias ejus generis facta Aristoteli dicuntur συλλασματῶ ἀνδρα. 5. Eth. 7.*) prove-niunt, quando quis ob proprium commodum, iram ac libidinem implendam, alium publicè vel privatim lædit, seq; per hoc læso ad pœnam obligat. *l. 25. §. 1. ff. de O. & A.* Hinc notabilis oritur inæqualitas. Lædens constituitur in lucro, quatenus ex-gr: effreni suo affectui relictus, ulciscendi libidine animum, explere voluit, voluptatem sentire & ita plus habere dicitur. Econtra læsus longè inferiori conditione postus est, sensit damnum, ex damno dolorem, & non habet scil. vitam, quam ipsum habere par erat. Cum autem hoc ferendum non sit, Justitia præstō est; ut hæc inæqualitas corrigatur totam rem eâ propor-tione, quâ simpliciter mutuum rerum inter se distantiam dirigit, ad æquilibrium revocat: Illi qui plus habet aliquid detrahendo & illi qui minus habet adjiciendo; aut quia hic vitam amisit, ille eam nunc habet, tantundem ipsi auferendo, cum alias restitutio mediæ obtineri non possit.

§. 24. Quod primò in irrogatione pœnarum attenditur est delictum & pœna *Horn. d. Just. Comm.* Non possumus autem de pœna certi esse num illa delicto æqualis sit nec ne, nisi prius præcedat actus æstimandi delictum. *Dn. Musæus Prof. Jenens. in sing. disp. de h. quest. 6. 18.* Hic actus æstimationis peragitur, si exami-natur 1. Causa quæ impulit. 2. Causa quæ retrahere debuit. 3. Personæ idoneitas ad utrumq; *H. Grotius de commun. pan. l. 2. c. 20. n. 29.* Nota autem, quod persona in materia delictorum, significet nihil aliud quàm aliquam circumstantiam & qualita-tem, quæ delicti substantiam ejusq; æstimationem ingreditur, il-ludq; vel exauget vel imminit. *Dn. D. Hahn. in observ. ad Wes. de I. & I. n. 11.* Porro videndum an ad actus alicujus injustitiam, quæ generalis causa delictorum est, etiam aliud vitium accedat, puta impietas in parentes, in humanitas in propinquos, ingratus ani-mus in beneficos, inobedientia in Superiores, ubi valde au-gatur delictum & crescit proportio pœnæ, Nam secundum omnes

Omnes circumstantias patricidium gravius est delictum homici-
 dio simplici. Item ad commensurationis actum pertinet, spe-
 ctare magnitudinem poenae non nudè & abstractè, sed in ordine
 ad patientem. Quippe eadem poena pauperem onerabit, divi-
 tem non onerabit. Et vili ignominia leve erit malum, honorato
 grave. *Grot. d. l.* Sic suspendium est genus mortis ignominiosis-
 simum & vilissimorum hominum, Ideò propter quod delictum
 plebejus suspendio enecatur; Nobilis decapitatur. *Berl. p. 1.*
concl. 44. n. 33. Nam hæc poena concretivè sumpta ad nobilem,
 inclusis cæteris malis, æqualis omninò est, & in partem poenae ce-
 dit, quod nobili amplius de dignitate decedit. Cum econtra,
 plebejus acerbiori quidem poenae cervicem supponere cogitur,
 cætera tamen ejus in amittendâ dignitate jactura nulla est aut
 fanè non multum aestimabilis.

§. 25. Quod huc usq; de æqualitate delicti & poenae dictum,
 ita se habet, nisi majestas Civilis uni atq; alteri propter svaden-
 tem aliquam circumstantiam, gratiam facere velit, in suis sc. deli-
 ctis, quibus leges Civ. certam aliquam poenam determinarunt.
 Ut liberare aliquem à suspendio, poenam aliam in alteram com-
 mutare. Quippe magistratus legis auctor, cum posset legem
 totam tollere (hæc enim natura legis humanæ est ut à voluntate
 humana pendeat non in origine tantum, sed etiam in duratione
Grotius laydato tr. l. 2. c. 20. n. 24.) Ita & vinculum ejus circa
 personam aut factum singulare relaxare, manente de cætero le-
 ge, ipsum nihil prohibet. *Heig. p. 2. q. 24. n. 50. 56. Gebhard. de*
Principiis juris concl. 5. n. 20.

§. 26. De fine Jurisprudentiæ hætenus paulò fufius vidimus;
 nunc objectum sub styli acumen succedit, in quod Jctus vult
 operari & finem suum introducere. Objectum autem vel est
 materiale vel formale. Materiale sunt actiones Civiles s. ne-
 gocia civ. quæ Theologis atq; Philosophis communes sunt. *Con-*
ring. disp. de leg. l. 5. Formale verò, quod ex fine aestimatur in
 disciplinis practicis, sunt eadem actiones civ. s. omnia negocia
 quæ inter homines aguntur, non quæ talia, sed quatenus in iis
 quæritur, quid justum, quidve injustum, an æqualitas aliqua
 subfit & qui illa corrigi debeat. *Sub. diff. 1. l. 32.* Sic ex: gr: a-
 ger,

67

1035.

ger, fundus &c. sunt objectum Jurisprudentiæ, non quatenus sunt partes terræ materiæ, quæta, feraces & frugifera, quæ fortassis consideratio sit Mathematica & Physica contemplationis; Sed quatenus disceptatur de agri possessione & dominio, cujus jus in re vel ad rem sit potius: & an actio circa rem istam instituta sit legibus conveniens & justa. Cum autem res aliæ sint diviniæ, aliæ humanæ. Et sæpe numero etiam de rebus divinis, quatenus ex scilicet societati civili deserviunt, disceptatio occurrit, quando de ipsarum jure contenditur. Hinc pro diversâ qualitate rerum & causarum, melioris distinctionis ergo, Jurisprudentiam in Ecclesiasticam & Forenses dispertior. Et hoc intellectum verum est, quod Jurisprudentia sit rerum divinarum & humanarum notitia sub dicta formali considerandi ratione. Et quod olim Jcti in Rebusp. Gentilium divini & humani Juris scientiam semper conjunxerint, item quibus diebus, quo ritu atq; tempore sacra faciendæ, quæ sepulchrorum jura, quæ iustoriam funebrium solemnia &c. consulti responderint ex *Gellio & Tacito refert. Heimir. Zefius in comment. ad h. t. d. I. & I.*

§. 27. Quia verò objectum hoc Jurisprudentiæ, ut patet non est scientificum, cujus affectiones per causas proximas & adæquatas inquirendæ veniant; *Sutb. diff. 1. n. 37.* Sed practicum, ideoq; in eo contemplando Jctus non immoratur, sed sufficit ipsi cognitio, quæ ad finem introducendum opus habet. Quæ propter pergitur Media Jurisprudentiæ, per quæ finis ejus obtinetur duo sunt 1. Cognitio juris, quod applicari debet. 2. Modus juris jam cognitum applicandi seu interpretandi. *D. Habn. in observ. theor. pract. ad Wesf. p. 7.*

§. 28. Juris applicandi cognitio comprehendit tum illud quod in negotiis & causis civilibus justum & cuiq; ratione juris in re vel ad rem competit; Tum rationem quæ quisq; sibi competens possit persequi. Prius membrum consistit in eo, ut quis sciat, quinam sit diversus status personarum, & quid cuiq; ratione juris personarum debeatur. 2. Quæ sit diversa distinctio rerum & res ipsæ nunc hanc, nunc istam induant qualitatem, & pro diversa qualitate hæc diversum jus habeant constitutum. 3. Quæ sint naturalia, essentialia & accidentalia cujusq; contractus, & alia
ejus

eius generis. Ad posterius membrum spectat nosse, quæ sit natura actionum, per quas quilibet jus suum, si opus est persequi potest. Vid. Dn. D. Struve Exerc. Feud. 1. de Origine feudi §. 23.

§. 29. Circa modum jus cognitium applicandi hic ordo est attendendus 1. Ut facti speciem, cui jus subterni debet secundum omnes ejus circumstantias rimemur. 2. Deinde ut jus secundum verba, mentem & rationem illius ad factum singulare applicemus, Vid. Suleh. diff. 1. aph. 6. 1. Vel per simplicem interpretationem, ut cum Sententia legis cum ipsis verbis manifesta est; & ipse casus ex lege clarè satis haberi potest. 2. Vel per Extensivam, ut quando sensus legis ipsis verbis est laxior & generalior, ut ad casus similes secundum præsumptam voluntatem Legislatoris commodè extendi possit, qui si hodie de præsentis casu interrogari deberet, idem sit responsurus, quod de casibus lege expressis, ut in l. u. l. 12. l. 13. ff. de ll. 3. Per restrictivam, quando sensus vel ratio legis est angustior & legislator minus voluit, quàm verbis designavit. l. u. ff. de in jus vocando. l. f. de hered. Inst. 4. Per usualem, quæ interpretatio ex causis perpetuo ita decisus ostendit, quo sensu lex hætenus intellecta & accepta fuerit, ut sunt sententiæ præjudiciales, quæ digito quasi nunc intendunt quomodo porro hoc jus ad casus similes sit applicandum l. 37. 38. ff. d. ll. Sunt & alii modi ad interpretationis usum valde accommodati. De quibus omnio vide Clariss. Dn. D. Hahn in observ. ad Wesf. tit. d. LL. Grot. l. 2. c. 16. de interpretatione d. tr. de j. B. & P.

§. 30. Nunc principia tangenda sunt ex quibus nobilissima scientia nostra exstruitur. Habet autem Jurisprudencia hoc cum aliis disciplinis commune, quod habet principia tum propria, tum assumpta. Propria sunt que ipsi soli primò & per se competunt, ut sunt ipsæ leges, tanquam peculiare ejus causæ materiales, ex quibus videlicet Jctus præceptiones suas, æquiboniq; rationem omnem promit, elicit, desumit. Gebhard. concl. 5. n. 28. Earum variæ sunt species. Lex Plebiscitum, Sctum, Edicta Prætorum, Constitutiones principum, Responsa prudentum &c. Quarum omnium fontem hic aperire operæ pretium est.

§. 31. Jus quatenus sumitur pro regula actuum moralium, videt.

67

viditur, quod aliud sit Naturale, aliud positivum. Positivum vel est Divinum vel humanum. Humanum vel est commune, quod dicitur jus Gentium, vel proprium, quod dicitur Civile. Quæ divisio à causâ efficiente sumpta est & tradunt eam Grotius, item Clariss. Coring. disp. de jure.

§. 32. Jus Naturæ (de finiente Hugone Grotio *d. tr. c. 1. n. 10.*) est dictatum rectæ rationis, indicans actui alicui ex ejus convenientia vel disconvenientia cum ipsâ naturâ rationali inesse moralem turpitudinem aut moralem necessitatem, ac consequenter ab auctore Naturæ DEO talem actum vel vetari vel præcipi. Ejus fundamentum est ipsâ justitia divina. Cum enim DEUS justus est, ita voluit, ut etiam homo, quem ad imaginem suam condidit justitiæ sese attemperaret. Et cum homo debebat esse animal sociale, nihil autem est quod æque societatem destruit, quam injustitia Itaque ut homo haberet certam vivendi regulam, quam sequatur, nec per vitam cæco impetu feratur, inculpsit & impressit ipsi statim in primò Creationis opere divinam & æternam hanc legem Naturæ. Quæ Lex quamvis per lapsum valde obscurata fuit, tamen submergi & suffocari planè non debuit, sed hodiernum in omnium hominum cordibus scintillulæ certæ radiant, ut etiam gentes, si ea, quæ juris Naturæ sunt, non observent, coram DEO non excusabiles sint, ut ex cap. 3. ad Rom. notum est. Hoc jus Naturæ non id habet ut materiam suam, actiones nim. humanas antea indifferentes specificet, in quo alioquin jus Civile occupatum est, sed præcipit ea, quæ in se & in trinsicâ sua qualitate bona sunt, & vetat ea, quæ in se & in trinsicâ sui qualitate mala sunt. *Dn. D. Struove in prælect. publ. ad ff. t. d. 7. §. 7.* Hinc est ut ubiq; Gentium eandem ubiq; obtineat vim, nec unquam possit mutari, nedum abrogari ab ullo. Sicut enim ut bis duo, non sint quatuor effici non potest; Ita nec hoc, ut quod in trinsicâ sui ratione malum est, malum non sit. *Grotius c. 1. n. 10. d. l.* Potest tamen usu venire, ut imago quædam mutationis incautos fallat, non tamen ipsâ lex Naturæ mutatur, sed res aut materia circa quam Lex Naturæ quid constituit, incipit mutationem. Exemplum superditant *Conring. disp. de jure, §. 28. & Horn, in prud. civ. d. just. com.*

6038.

§. 33. Jus Naturæ comprehendit vel principia, vel conclusiones. Principia sunt, quorum veritas statim apparet, nec ab ullo rectè ratione rectè utenti in contradictionem trahi possunt. Ut honestè vivere, Neminem lædere. Suum cuiq; tribuere. Quod tibi vis fieri. Quarum propositionum veritas non debet demonstrari, sed præsupponitur. Conclusiones aliæ promptè & facili discursu à primis principiis eliciuntur. Ut DEUM esse colendum, parentes, magistratus venerandos, furtum non committendum. Quibus conclusionibus, quia principiis primis admodum propinquæ sunt, facile etiam assentimur. Ut quamprimum puer saltem intelligit terminos simplices, scil. quid sit pater, quid sit honorare, statim componit conceptum, quod parentes honorare, honestas nos obliget. Horn. d. Just. Aliæ difficilius & ferè à doctis tantum deducuntur, quia à primis principiis paulò remotiora sunt. Ut pecuniam mutuo sumptam restituere non tantum in bonitate externa, sed etiam intrinsecà.

Coring. diss. de legibus.

§. 34. Jus Divinum est, quod DEUS ter optimus maximus pro liberrimo suo arbitratu, vel universo humano generi vel uni alicui populo dedit prostrivè, ut tum justum vel jure debitum sit, quia DEUS sic voluit. *Vid. Grotius c. 1. n. 15. & n. 16.* Cujus divinam materiam ejusq; doctrinam à foro ad Theologorum scholam remittimus.

§. 35. Jus Gentium est, quod ratiocinatio humana statu humanæ conditionis sic exigent, ead societatis civilis conservationem generaliter constituit. *Dn. D. Struv. Exerc. 1. b. 31.* Cum enim genus humanum indies sese multiplicaret, ut una Civitas innumeram multitudinem non potuerit capere, homines in diversas respublicas sunt digesti. Unde regna sunt condita. Et quia postea in singula rep. fastus & injustitia civium indies excreveret, nec homines contenti essent amplius vesci sponte natis, antra habitare, corpore aut nudo agere, aut ferarum pellibus vestito, exquisitius vitæ genus elegissent, industriâ opus fuit, quam singuli rebus singulis adhiberent *Grotius l. 3. c. 2. n. 2.* Hinc ne necesse haberent, quotidie jurgiiis & controversiis, quæ ex communiore bonorum oriri solent, inter se consilire, placuit

67

euit gentibus commune omnium patrimonium (quod natura indeterminatum reliquerat, nec ulli proprietatem alicuius rei specialem assignaverat *Dn. Struv. Exerc. Feud. 1. de orig. Feud. 1b. 4*) in singula dominia distribuere, agris limites certos ponere, & ita à communione discedere. *Vid. Grotius l. 2. c. 2. n. 2.* Ut autem genus humanum in ipsa facta discessione & separatione moralem quendam societatem inter se haberet, sapientissimè Sapientissimus constituit DEUS, ut quamvis unaquæque civitas, in se perfecta sit, suis constans membris, tamen voluit, ne omnis telus omnia ferat, sed ut gentes mutuo juvamine, societate & communicatione indigerent, hinc cæperunt inter se certarum rerum commutationes instituere. Unde contractus suam originem habent.

§. 36. Rerum divisione ita introducta vix fieri potuit, quin lites orirentur & homines sibi invicem de jure in re vel ad rem controversiam moverent. Hinc ne quilibet evaginato gladio sibi ipsi jus diceret & quia homines nimium sui amantes sunt & in rebus suis suorumque affectu corumpuntur. *Grotius t. 2. c. 20. n. 8.* honestius & ad quietem hominum conducibilis visum fuit, ei cui nihil interfit, rem cognoscendam dirimendamque committere. Unde judicorum vigor inventus est *l. null. C. d. Judais l. 13. ff. quod metus causa.* Quod si verò lites emergebant inter gentes separatas, quæ quia communem Judicem non recognoscunt, ad bella provocarunt, Martem pro arbitro, & controversiam per victoriam, tanquam decretoriã sententiam dirimere placuit. Unde bella sunt orta, quæ juris Gentium sunt 1. quatenus sunt modus exigendi, quod nobis debetur. 2. Quatenus certa bellorum forma, certique effectus hoc jure introducti sunt; ut quod bello capta, fiant capientis, quod victus victori servire debeat. Hoc Jus Gentium fundatur in ipsa communi necessitate. Quamvis enim rei ipsius Naturæ non repugnet, rem aliter se habere; Ratio tamen naturalis, vi naturalis discursus determinationem hujus juris omni homini, rectè ratione utenti & communem necessitatem respicienti præscribit *Dn. D. Struv. in prælect. publ. ad t. de J. & J. ff.*

§. 37. Jus Civile est, quod quælibet Civitas sibi constituit §. 2. I. de

Hoc jus determinat merè arbitraria; & fundatur in voluntate
 solius Civilis majestatis, quæ pro moribus civium & conditione
 reip. juri Naturæ arctioris honestatis causa aliquid superaddit.
Prima quidem agendorum regula à DE O est hominibus prescri-
pta. Novos casus, si quando emergerent, principes primo familia-
rum, deinde Reges ad se delatos, ut videbatur, decidebant. Cl. Con-
ring. disp. de LL. l. 21. Postea cum crescentibus negotiis, cre-
 scente etiam hominum malitiâ operosum nimis esset, singulis
 ita negociis quasi singula jura condere, nova tamen indices, sine
 quorum arbitrariâ determinatione rectè & commodè vita hu-
 mana insitui nequiret occurebant, scribi demum in rep. huma-
 næ leges ceperunt. Nam quia Jus Naturale est simplex, & pau-
 cis præceptis contentum, nec omnibus humanis negociis ob-
 corruptos hominum affectus sufficere potest; Ideò jus Civ. na-
 turales notitias latius extendit, format, & applicat ad huma-
 nas functiones. *Vid. Dn. D. Habn. in observ. ad Wesl. p. 55.*

§. 38. Sic jure Naturæ matrimonium solo consensu contra-
 hentium ratum est, nec aliquid ulterius pro ejus complemento
 & ulteriori perfectione requirere videtur. Attamen jus Civ. ar-
 ctioris honestatis causâ illud ad certos gradus inter cognatos cir-
 cumscripsit, addidit ipsi benedictionem Sacerdotalem & ejusmo-
 di solennitates Canonicas; Ut si quis eas non observet, actus
 quidem non sit prorsus omnino nullus, peccat tamen is, qui ea
 negligit. *Dn. D. Struv. Exerc. 23. th. 23.* Sic juri Naturæ con-
 veniens est, ne delicta maneant impunita, quâ autem poenâ
 quodlibet delictum coerceri debeat, à Naturâ determinatum
 non est, sed jus Civ. uni eidemq; delicto, nunc hanc, nunc illam
 poenam specificè dicitat, prout ex usu Reip. & moribus civium
 esse videtur. Sic Testamentum, quatenus est nuda de bonis or-
 dinatio, ex jure Gentium est, nec ullis solennitatibus est adstri-
 ctum, sed de hoc jure statim duorum testimonio ratum est. Ratio
 est, quia hoc jus sinceritatem hominum presupponit. At quia
 dies nunc docet, quod in ejusmodi actibus non raro dolus &
 fraus obrepere soleat, ideò ad præcludendam omnem falsitatis
 suspicionem Jus Civ. testamento certa requisita addidit, quæ pro
 formâ observari præcipit, adeò, qui solennitates istas testa-
 menta-

C

67

104.

mentarias negligit, non quidem peccat, celebrat tamen actum ipso jure nullum. *Thom. 1. 2. q. 90. art. 2.* Leges Civiles hunc effectum habent, ut quamprimum sanciantur, unumquemque corpori civitatis illius addictum obligent. Sancitur Lex, quando vis obligandi ei tribuitur, ab eo, penes quem summa potestas est. Et quia Lex debet esse regula aliqua, secundum quam vivatur, nota iis sit oportet, quibus praescribitur. Atque hoc adeo necessarium est, ut promulgatio ista essentiam legis suo concursu complere dicatur. *Thom. 1. 2. q. 90. art. 2.* Obligatio autem legum Civ. principem ipsum non potest constringere. Leges enim proficiuntur a dispositione sua, & dependent ab ipso non tantum in origine, sed etiam in duratione. *Grotius l. 2. c. 20. §. 24.* ut semper sit in ejus potestate, tollere eas vel mutare. Sic condere testamentum sine omni solennitate, contrahere matrimonium *in 2. gr. lin. coll. 2.* nihil est quod principem remoretur. Potest enim hanc solennitatem respectu testamenti, hanc observationem respectu matrimonii, dicto gr. jure Civ. prohiberi, cuius privato remittere. Ergo & ipse solutus erit. Verum quoad actus quos privatus celebrat, ita, ut inde aliquid percipiat, non quidem potest eogi, princeps, ut observet tales leges; Quia nemo ipso in terris est superior, violentia praesupponit principium externum, cogens & coactum distinctas requirunt Personas, & punitio & coactio non possunt procedere, nisi a voluntatibus diversis. *Grot. l. 2. c. 14. §. 2.* sed tamen injuste agit non observando. Quod respiciunt *l. 3. C. de test. §. ult. l. quibus modis test. instr. l. 4. C. de ll.* Non autem solutus est Rex i. jure naturali. Ratio est, quia quicquid humanum est Juri Naturae succumbit. Jam etiam Rex sub ambitu humani generis coarctatur. 2. Neque jure Gentium. Ratio est, quia omnis, qui vivit in aliqua societate, obstrictus est ad observantiam illius juris seu consuetudinum, quae a Sociis omnibus, vel majore eorum parte consensu expresso vel tacito sunt introductae. Jam autem Gentes omnes in generali latitudine sumptae, habent se tanquam magna quaedam Societas, cujus pars & membrum quilibet Rex est. Ergo non potest id, quod haecenus omnibus sociis placuit, privato ausu convellere & temerare.

merare. Nisi velit delinquere & per delictum Sociis jus in se dare ad puniendum *Grot. l. 2. c. 20. §. 22.* Neq; legibus fundamentalibus. Ratio est, quia hæc leges præscribuntur per modum pacti & conventionis. Pacta autem jure Gentium obligant. Deinde per leges fundamentales Rex est id, quod est, quas si violat, se ipsum destruit, quia tota ejus majestas hæc legibus tanquam fundamento est superstructa.

§. 40. Ratione modi ferendi Jus dividitur in scriptum & non scriptum, seu consuetudinarium. Utrumq; jus ab uno autore promanare debet; tantum in eo est differentia posita; quod illud expressâ voluntate; Hoc tacito consensu principis, seu populi, si penes eum est summa & architectonica potestas, introducatur. Non enim Consuetudo ideò vim legis nanciscitur, quod privatis quibusdam placuit, hoc vel illo modo contra legem scriptam agere, sed quia ex multiplicatis actibus colligitur scientia principis & præsumitur ejus voluntas, ut velit hanc ipsam consuetudinem pro lege nova observari. *Excell. Dn. D. Suer. Resol. quæst. illustr. Dec. 1. q. 10.* Freqventes enim illi actus, qui consuetudinem præcedunt, tantum sunt materia legis, quæ lex tum demum à patientia & quasi tacito jussu majestatis Esse & formam suam accipit. Quia autem Consuetudo respectu introductionis & prout materialiter sumitur pro facto plurium hominum, facti est *c. 1. Const. in 6.* Facta autem non præsumuntur *l. 2. ff. de I. & E. ignor.* ideò is qui super consuetudine intentionem suam fundat, probare eam debet, secundum certa sua requisita, de quibus *Mysf. 6. Observ. 41. Gail. 2. Obs. 31. Carpz. p. 2. f. 3. d. 22.*

§. 41. Principia adscititia sunt, quæ ex aliis disciplinis adsumuntur, ad æqui boniq; rationem firmandam & ad penitioem legum intellectum capiendum Jurisprudentiæ accommodantur. *Gebb. de princ. juris concl. 3.* Genera ipsorum tot prope sunt quot artium ipsarum. Quippe nulla ferme disciplina est, quæ nobilissimæ scientiæ nostræ aliquid suppeditare, eamq; locupletare dedignetur. Et quàm diligens præparatio, aliarumq; scientiarum adminicula huic necessaria sint, hoc sciunt, qui in

1843.

Themidis regno clavum tenent, qui quod acutius cernant luscioso ceterorum Dupundiorum grege (sic Besold loqui amat) hoc à Philosophiæ se jubare nactos esse, ultro ipsi fatentur. Quod enim Jctus aptè possit concludere, pro artis usu definire, dividere, argumenta sua ex variis locis topicis invenire & ducere & hoc ipsum Logicæ acceptum ferre debet. Quàm multa ingeniosa axiomata & Regulæ juris, quæ metaphysicam sapiunt subtilitatem, sparsim occurrunt, quæ nec solidè & dextrè explicari possunt, nisi Methaphysicæ peritia quis sit instructus. Cur tempus non si modus obligationis tollendæ vel constituendæ; l. 44. §. 1. ff. V. O. Cur ille qui in alienam materiam novam formam inducit, si sc. ad priorem rudem revertere non possit, dominium in hac ipsa re ex titulo specificationis acquirat l. 7. §. 7. l. 24. ff. de acq. rer. dem. Quod partus septimo mense natus pro legitimo habendus sit; l. 12. ff. de statu homin. An mulier fœtum primis mensibus abigens homicidium committat, & ordinariâ pœna affligenda sit. Hæc & sanè multa ex principiis physicis hauriuntur. Jctus non potest de delicto rectè quid sentire, eiq; æquivalentem pœnam statuere, nisi ex philosophia practicâ addiscat, quæ nam sint principia actionum humanarum, quæ ætior sit in vita, quæ spontanea, quæ ex ignorantia proficiscatur. Cur obligatio vi & metus causâ inita jure Civ. quidem subsistat, prator autem restitutionis remedium promittat. Quod pupillum consilii innocentia tucatur, furiosum verò fati infelicitas excuset, l. 12. ff. ad L. Corn. de Sicar. Quod errantis nulla sit voluntas l. 20. ff. de aqua plu. arc. Item cur mulier, quando pœculum amatorium miscendo & propinando alteri vitam aufert, ordinariâ pœnâ L. Corn. de Sicar. non succumbat, sed aliâ extraordinariâ furibundum amorem expiare cogatur. Hæc & plures alias momentosas controversias cordatus Jctus ex fundamentis Ethicis extricabit, componetq;

§. 42. Quàm spatiosissimus sese mihi hic patefaceret campus, excurrere & quæ plura dicenda essent, copiosè differere; Verum metuo, ut diffusio rem tractandi materiam in angustias paucarum harum pagellarum includere possim. Sudarunt in hæc palæ-

1289
palastra Viri eruditi, Bhemius & novissime Henricus Gebhardus in tractatibus, quos conscripserunt de principiis Juris. Quod eupidum Jurium Studiosum remitto.

Theses quædam adjectæ.

Suspensum furibus destinatum, non pugnat cum Justitia Commutativa. Quippe aestimatio delicti & proportio ad pœnam non nudè sumitur ab objecto & materia delicti, quæ potest esse res temporalis & aliud bonum fortune; Sed in Ordine ad societatem Civ. quomodo ejus incolumitas & inturbata tranquillitas conservari possit. In hunc enim finem humanum genus in societate coaluit ut beatè vivere liceret. Cum a. nihil æquè post introducta rerum dominia Societatem Civ. disturbet, quàm violentia & furandi pravitatis; Hinc summa in rep. majestas tanquam custos Civitatis Societatis rectè facit, si unicuique delicto tale destinat pœnam, quæ ad finem obtinendum proportionata & accommodata sit. Si enim Civium mores adeò depravati sunt, ut dupli vel quadrupli redditione à furandi libidine deterreri non possint, talis pœna utiq; nondum proportionata erit. E. alia severior assumenda est, licet ea extendi debeat usq; ad vitæ supplicium. Facit mecum Suth. Diss. ad Inst. Juris D. 16. th. 37.

2. Qui hominem divitem de paupertate diffamavit, vel eum inopem sive mendicum vocavit, injuriarum tenetur.

3. Actio etiam debitori invito cedi & transferri potest, nec ad transferendam eam consensus ejus desideratur. Per l. 3. C. de hered. vel act. vend.

4. Qui pro alio constituit, quando convenitur, gaudet bene
C 2

beneficio excussionis, arg. N. 4. c. l. i. f. C. de const. pec.
Ratio est, quia in constituto semper fit relatio ad aliam obli-
gationem. Nisi animo novandi constituerit & expromissor
factus sit. arg. l. 18. ff. h. t. Gail. 2. obs. 28. Expromissio
autem facta non censetur nisi disertis verbis novatio inter-
venerit. l. f. C. de Novat. Carpz. p. 2. c. 18. d. 2.

5.

Res subjecta est Jurisdictioni ejus territorii, in quo
est sita. Unde fundatur etiam competentia fori, ut si res
actione reali petatur, Possessor ipse, licet non sit subditus,
licet non sit praesens, teneatur tamen illam in loco eo defendere
& respondere, non aliam ob rationem, quam propter relatio-
nem, quam habet ad rem possessam. Quae relatio facit, ut
possessor eundem judicem cum re ipsa recognoscere habeat ne-
cessum. Hinc nec cleri actione reali conventus fori ex-
ceptionem declinatoriam opponere potest, quia non tam per-
sona, quam res ipsa convenitur. l. fin. C. ubi in rem actio.
Vid. Gail. l. obs. 37. n. 4.

Ex Jure Consistoriali.

6.

Quae Constitutiones & statuta communi consensu sanctis-
simorum Episcoporum in Ecclesiam sunt introductae, conde-
nientiam & comparationem habent cum Jure Gentium: Si-
cut autem ab iis, quae sunt Juris G. non temere discedendum
est, ita nec debemus temere aliquid constituere, quod anti-
quis constitutionibus Ecclesiasticis, tanquam communi Juri
Gentium Christianarum repugnet.

7.

Quando quis emit subsellium in templo, nihil prater-
quam nudus usus & commoditas possidendi per titulum one-
rosam in eum transfertur. Hinc quia usus est aliquid per-
sona-

1446.
sonalissimum, simul cum persona extinguitur. Ex quo fundamento patet, quod ejusmodi possessor, tale subsellium ad heredem non transmittat, nec quando domicilium mutat & ex parochia migrat, venditionem in alium transferre possit. Nihil omnibus in eorum redemptione proximi Consanguinei jure protimos gaudent. Carpz. Jurispr. Consist.

Ex Jure publico.

8.

Mirum videtur, quod cum Rex Bobemia status Imperii sit, non tamen admittatur ad comitia.

9.

Sede Archiepiscopali Moguntina vacante, capitulum vocatur quidem ad comitia, ad electionem Caesaris non vocatur.

10.

Superioritas territorialis non est formalis & majestatica, sed magistratica & dependens.

11.

Cæsarea majestas concurrentiam habet cum superioritate Statuum.

12.

De quibus causis non potest judicare Camera Imperialis: De iisdem nec judicant Austriaci. Ergo nec de criminalibus earum jurisdictio est.

Ex Jure Feudali.

13.

Feudum Emptum, est feudum proprium. Neque debet ad classem Impropriorum referri. Quippe gratuitum esse, neque est feudi essentialis constitutum, neque naturale consecutum, sed contractus Emptionis venditionis pertinet ad actum promissionis vel ad modum constituendi.

14. An.

14.
 An pater filium exheredans in allodialibus, simul ex-
 cludere possit eum à feudali successione? Resp. si Feudum sit
 novum, concedo. Secus si sit Feudum antiquum, ubi non ob-
 stante exheredatione, filius jus à primo acquirente jam qua-
 situm in succedendo amplecti potest.

15.

Valet Investitura defuncti caducitate terra facta,
 etiamsi vasallus possessor non consenserit 2. F. 35. Modo
 tale sit feudum quod vasallo mortuo ad Dominum sit rever-
 surum, sive etiam quocumque modo Domino fiat
 apertum. 2. F. 26. §. mo-
 ribus.

F I N I S.

WITTENBERG, Diss. 1652

ULB Halle

3

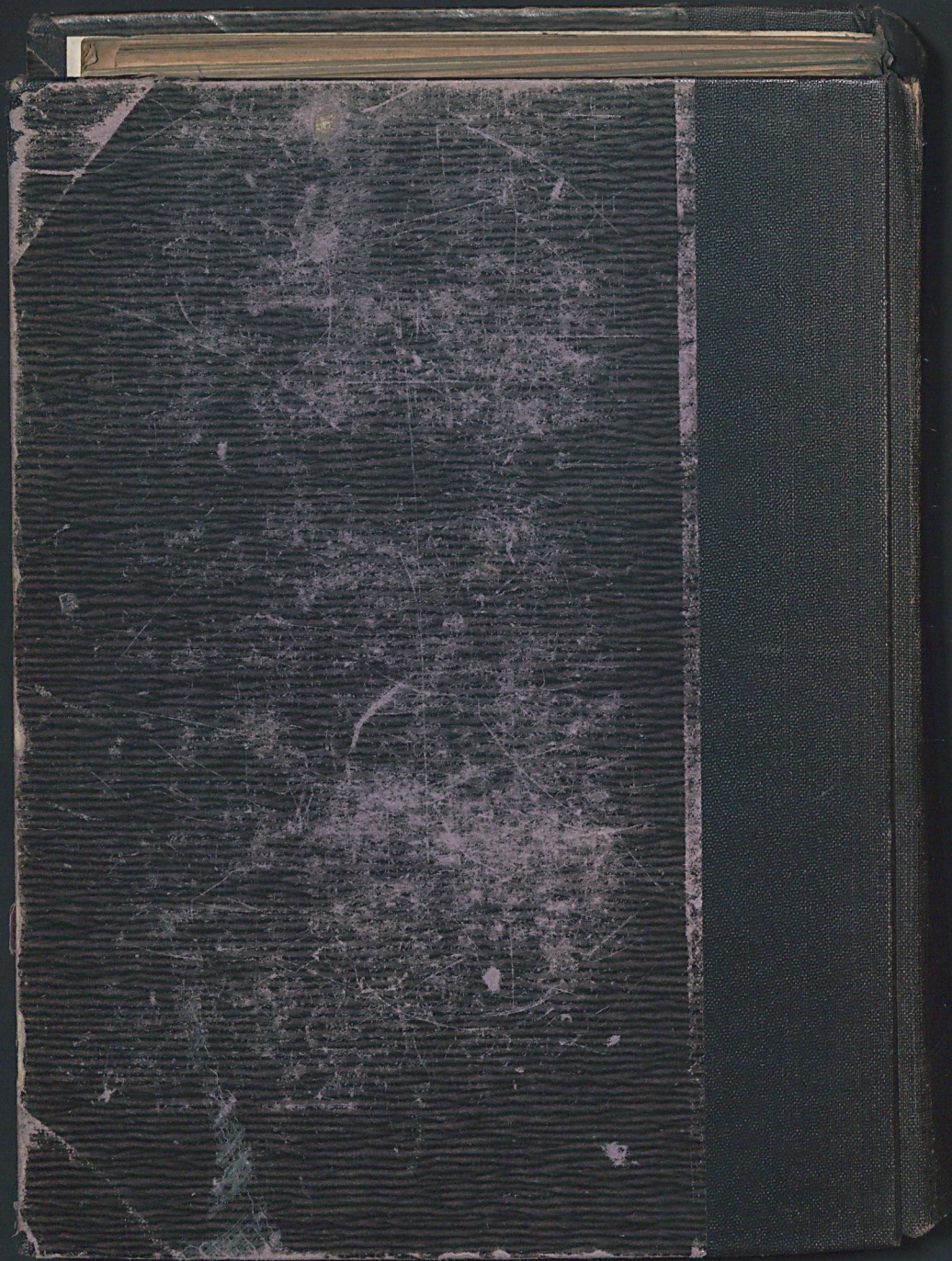
002 716 461

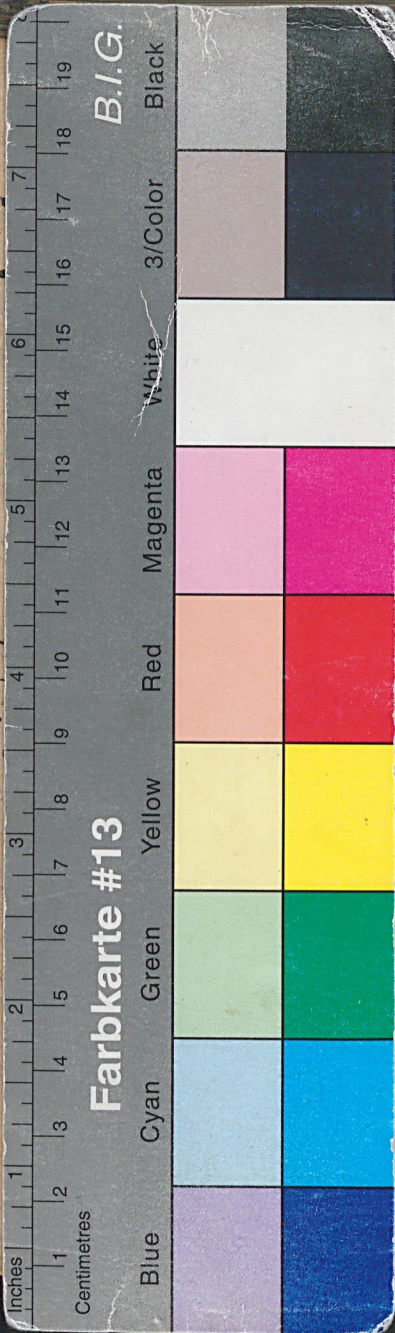

TA 30L

VD 17

ridica

rispru-
ine, obiecto,

DEO
Ctorum Ordine

rorea
DIO
ni, Consultissimi
ssimi

STRAUCHII,
ssimi, Supremi Appella-
eque; Anhaltinae Consilarii,
ecclesiastici, nec non Scabi-
& Facultatis Juridicae
ssimi,
*ceptoris sui omni obser-
tu de venerandi placide
tioni sistit*
debergâ Misnicus, Author.
Maji horis matut.

RGÆ,
IUM FINCELIIUM,
LII.

torq
1652 M
15
17

3

23

32.